

Opgave 3 Vrijheid van meningsuiting en drillrap

15 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat een uitleg van twee van Parekhs redenen dat de traditionele argumenten voor vrijheid van meningsuiting niet toereikend zijn, met drillrap als voorbeeld:

- niet elke uiting kan begrepen worden als een zoeken naar waarheid.
- sommigen profiteren meer van de vrijheid dan anderen.
- sommige uitingen dienen bepaalde belangen.
- ook andere maatschappelijke waarden zijn belangrijk.

Opmerking

Per juiste uitleg van een reden van Parekh met het voorbeeld van drillrap 1 scorepunt toekennen.

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Parekh kan je niet elke uiting opvatten als een zoeken naar waarheid. Als je in rap aangeeft dat je in iemands wijk gaat staan plassen of iemands moeder beledigt, dan is zo'n rap niet bepaald een zoeken naar waarheid te noemen. Dan wil je iemand of iemands wijk beledigen en dan misbruik je daarvoor je vrijheid van meningsuiting 1
- Volgens Parekh zijn ook andere maatschappelijke waarden belangrijk dan alleen maar kunnen zeggen wat je wilt. Respect voor elkaars familie lijkt me zo'n waarde te kunnen zijn. Als zo'n rap alleen maar gaat over het beledigen van elkaars moeder, kun je je afvragen of zo'n rap wel gemaakt moet worden. Dit ondermijnt namelijk de solidariteit, harmonie, waardigheid en leefbaarheid in de samenleving 1

16 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met het voorbeeld van drillrap dat in een democratie de waarden vrijheid en gelijkheid op gespannen voet staan met elkaar: vrijheid om te zeggen wat je wilt, kan het idee van gelijkheid ondermijnen zoals in het voorbeeld van drillrap waarin andere groepen beledigd worden.

Voorbeeld van een goed antwoord:

De vrijheid om te zeggen wat je wilt, is niet altijd voor iedereen goed. Elkaar mogen beledigen zoals in het voorbeeld van drillrap kan het idee van gelijkheid ondermijnen. In het voorbeeld van drillrap zie je dat de beledigende rapteksten er letterlijk toe leiden dat anderen in een hoek worden gedreven of zelfs gedood.

17 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argumentatie of Parekh een goede oplossing geeft voor de paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid door groepen met weinig macht te beschermen tegen uitingen die hen beledigen.

Voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik denk dat Parekh een goede oplossing biedt voor de paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid. Volgens hem moet de vrijheid van meningsuiting beperkt worden, omdat anders kwetsbare groepen door groepsbeledigingen uitgesloten kunnen worden. Als iedereen stelselmatig bepaalde toch al kwetsbare groepen zou mogen beledigen of haat zou mogen zaaien en bedreigen, dan kunnen mensen geen kant meer op, wordt de ongelijkheid vergroot en verdwijnt de saamhorigheid in de samenleving. Door het beledigen van groepen te verbieden en daarbij rekening te houden met de kwetsbare maatschappelijke positie van die groepen, kan die ongelijkheid worden tegengegaan, ook al moeten sommigen (die willen beledigen) daarvoor een beetje vrijheid opgeven.

of

- Om de paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid op te lossen, stelt Parekh voor om sommige uitingen te verbieden. Zo hou je volgens hem oog voor de ongelijke maatschappelijke positie van bepaalde groepen. Ik denk niet dat dit de oplossing is. Wie bepaalt er dan wat de kwetsbare groepen zijn? En hoe bepaal je dat? Bovendien ontstaat er bij elk verbod op vrijheid van meningsuiting automatisch weer een nieuwe ongelijkheid voor degenen die dan niet meer mogen zeggen wat ze willen. In die zin denk ik dat een beperking van de vrijheid van meningsuiting juist ook gepaard gaat met een beperking van gelijkheid.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met Mills opvatting over kwetsende meningen dat Mill het ermee eens zou zijn dat drillrap op zichzelf niet strafbaar moet zijn: kwetsende drillraps kunnen een groter maatschappelijk belang dienen / individuele burgers moeten beschermd worden als zij een impopulaire/kwetsende mening willen uiten.

voorbeeld van een goed antwoord:

Net als in de stelling zou Mill ook zeggen dat drillrap op zich niet verboden hoeft te worden, omdat het beledigen van andere groepen onderdeel is van deze muziekstijl en omdat daarmee maatschappelijk ongenoegen wordt geuit. Meningen die door anderen als kwetsend worden ervaren moeten volgens Mill juist niet verboden worden, omdat het belangrijk is ook het maatschappelijk belang van deze meningen te kunnen dienen / omdat zo'n verbod vooral impopulaire meningen zal treffen, terwijl ook in een kwetsende mening wel een kern van waarheid zou kunnen zitten.

19 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met Mills verhaal van de graanhandelaar dat Mill het ermee eens zou zijn dat drillnummers die aanzetten tot geweld wel strafbaar moeten zijn: drillrap leidt onmiddellijk en vrijwel zeker tot geweld, zoals ook te verwachten valt bij kritiek op een uitbuitende graanhandelaar tegen een opgefokte menigte voor zijn huis.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Mill mag een kritische opvatting over een uitbuitende graanhandelaar die wordt uitgesproken tegen een opgefokte menigte die zich voor het huis van de graanhandelaar heeft verzameld, worden bestraft. Als opvattingen vrijwel zeker en onmiddellijk zullen leiden tot geweld, mogen ze volgens Mill worden verboden. De context waarin een mening wordt verkondigd, is dus belangrijk. Bij drillrap worden dreigementen regelmatig ook daadwerkelijk uitgevoerd na een paar rivaliserende raps over en weer op sociale media. Dat betekent dus dat de opvattingen in drillraps tot geweld kunnen leiden en dus verboden moeten worden. Mill zou het er dus mee eens zijn dat drillnummers die aanzetten tot strafbare feiten verboden moeten worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van Rawls' onderscheid tussen de basisstructuur en vrijwillige verbanden: sommige domeinen (politiek, juridisch systeem, economie en opvoeding) vereisen gedeelde afspraken voor iedereen, terwijl vrijwillige verbanden eigen regels toelaten die van de wet afwijken 1
- een uitleg dat Rawls belang hecht aan het onderscheid tussen de basisstructuur en vrijwillige verbanden: hierdoor wordt diversiteit mogelijk 1
- een uitleg met het belang dat Rawls hecht aan het onderscheid tussen vrijwillige verbanden en de basisstructuur dat hij tegen een algeheel verbod op drillrap zou zijn: een algeheel verbod op drillrap ondermijnt de mogelijkheid van diversiteit 1
- een uitleg met het belang dat Rawls hecht aan het onderscheid tussen vrijwillige verbanden en de basisstructuur dat hij het ermee eens zou zijn dat drillnummers die aanzetten tot geweld strafbaar zouden moeten zijn: de mogelijkheid van diversiteit mag niet ten koste gaan van basale rechten zoals veiligheid 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Rawls bestaat de basisstructuur van een samenleving uit politieke instituties, het juridisch systeem, de economie en de opvoeding van kinderen en van nieuwe burgers. In deze domeinen zijn gedeelde afspraken nodig die voor iedereen gelden. Niemand kan deze basisstructuur van een samenleving verlaten, terwijl er ook domeinen zijn waar je als burger vrijwillig aan kunt deelnemen. Die vrijwillige verbanden kunnen eigen regels stellen, die verder gaan dan de wetten van de basisstructuur. Wie het niet eens is met de wetten van bijvoorbeeld de volleybalclub, kan immers uit de vereniging stappen 1
- Rawls hecht belang aan dit onderscheid, omdat hierdoor volgens hem ruimte ontstaat voor diversiteit. Je kunt zelf bepalen wel of geen lid te zijn van een kerk of club met bepaalde regels die jij goed vindt 1
- Drillrap is een vrijwillig verband en je kunt van drillrap houden of er een hekel aan hebben, om uiteenlopende redenen, zoals je ook redenen kunt hebben om zelf bij een drillrapgroep te gaan of juist niet. Die verschillen moet je niet wegpoetsen door een algeheel verbod op drillrap. Dat zou diversiteit tegengaan. Juist vanwege diversiteit hecht Rawls belang aan het onderscheid tussen vrijwillige verbanden en de basisstructuur in de samenleving. Je moet volgens hem niet te veel tot de basisstructuur van de samenleving gaan rekenen omdat je dan te weinig ruimte laat voor diversiteit. Vrijwillige verbanden maken diversiteit in een samenleving mogelijk 1
- Maar hoewel er binnen vrijwillige verbanden regels kunnen gelden die afwijken van de wet, moeten ook binnen vrijwillige verbanden de basale rechten van burgers worden gegarandeerd. Diversiteit mag nooit ten koste gaan van veiligheid. Dus de strafbaarheid van aanzetten tot geweld, zoals in sommige drillnummers gebeurt, behoort tot de basisstructuur van de samenleving. Rawls zou het er dus mee eens zijn dat dergelijke drillnummers strafbaar zouden moeten zijn 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van de overeenkomst tussen Mills mensbeeld en Nietzsches beeld van de mens als niet-vestigd dier: beide gaan uit van autonomie/zelf je leven moeten vormgeven 1
- een uitleg van het verschil tussen de opvattingen van Mill en Nietzsche over tot bloei komen in een democratie, met Mills mensbeeld en Nietzsches beeld van de mens als niet-vestigd dier: volgens Mill is autonomie het best mogelijk in een democratie, volgens Nietzsche streeft democratie gelijkheid als ideaal na, waardoor de mens een dwergdier wordt 1
- een uitleg met tekst 2 dat de moeilijkheid die Ella-John beschrijft om tot bloei te komen, aansluit bij Mills opvatting over tot bloei komen in een democratie: zij vindt net als Mill dat je alleen tot ontwikkeling kunt komen als je meedoet en gehoord wordt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Nietzsche zijn mensen niet-vestigde dieren. Hij bedoelt daarmee dat mensen hun omgeving zo moeten inrichten dat ze er kunnen leven. Ze hebben niet zoals dieren een specifiek kenmerk, zoals een vacht of snelheid, dat hen beschermt. Volgens Mill willen mensen zoveel mogelijk genot ervaren en zo weinig mogelijk pijn lijden. Door zelfstandig en autonoom te leven kan je jezelf ontplooien tot een gelukkige mens. Mill en Nietzsche gaan dus allebei uit van een autonome mens die zijn eigen leven moet vormgeven 1
- Mill denkt dat mensen het best hun autonomie kunnen ontwikkelen in een democratie waarin iedereen vrij is om zoveel mogelijk genot en zo weinig mogelijk pijn te ervaren. Maar Nietzsche denkt dat de mens als niet-vestigd dier door de nadruk op gelijkheid in een democratie juist minder autonoom wordt en steeds meer slaafs de moraal en ideeën van de kudde volgt 1
- De moeilijkheid die Ella-John beschrijft in tekst 2 over tot bloei komen als je opgroeit met achterstand en armoede, sluit aan bij Mills opvatting dat in een democratie iedereen iets van zijn leven kan maken. Ella-John zegt dat je daarvoor wel liefde en motivatie nodig hebt. Alleen als je gezien en gehoord wordt, doe je mee in een samenleving en kan je tot ontwikkeling komen. Dat is ook hoe Mill het ziet. Alleen door iedereen in een samenleving mee te laten doen, komen alle uiteenlopende belangen en opvattingen naar boven, en door daar met elkaar over te praten en daarover te discussiëren kunnen mensen met hun verstand en creativiteit tot de beste oplossingen en manieren van samenleven komen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argumentatie met tekst 2 of drillrap past bij wat Nietzsche een Übermensch noemt: niet vertrouwen op een algemene moraal of God / het leven omarmen als strijd.

Voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik denk niet dat je drillrap kan opvatten als een uiting van wat Nietzsche een Übermensch noemt. Die drillrappers zijn niet boos over gelijkheid, waar ze bovendien proberen te stijgen met hun muziek. Ze zijn juist boos over ongelijkheid, waarvan zij zichzelf als slachtoffer zien. ‘Ze hebben niks om voor te leven’, staat in tekst 2. Hun boze en gewelddadige muziek is een manier om duidelijk te maken dat ze juist gelijk willen zijn aan anderen bij wie niet ‘alles fout gaat in hun leven’. Dat is eerder kinderachtig dan voluit erkennen dat het leven een strijd is en ja zeggen tegen die strijd zoals Nietzsche bedoelt.

of

- Ik denk dat drillrap zeker een uiting kan zijn van wat Nietzsche een Übermensch noemt. Drillrappers omarmen het leven als strijd door die strijd niet uit de weg te gaan, maar daar in hun muziek juist uiting aan te geven. Ze gebruiken de strijd, de ‘struggle’ uit tekst 2, om hun leven creatief vorm te geven met boze en gewelddadige muziek die uitstijgt boven de standaardmuziek (die kuddes mensen lekker makkelijk in het gehoor vinden liggen).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argument met tekst 2 voor de reden van Schumpeter dat de afstand die burgers hebben tot politieke besluiten tot gevolg heeft dat mensen minder rationeel zijn in hun rol als burger 1
- een argument met tekst 2 tegen de reden van Schumpeter dat de afstand die burgers hebben tot politieke besluiten tot gevolg heeft dat mensen minder rationeel zijn in hun rol als burger 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Schumpeter worden mensen minder rationeel als burger door de afstand die ze tot politieke besluiten hebben. Ze merken namelijk dat ze geen invloed hebben op politieke besluiten en door dat gebrek aan invloed nemen burgers ook niet de tijd om zich te verdiepen. Het loont immers toch niet en dat maakt burgers minder rationeel als het om politieke besluiten gaat. Deze reden kan je terugzien in tekst 2. De rappers hebben het gevoel dat ze niet gehoord of geholpen worden met hun problemen, ze worden gediscrimineerd, krijgen geen baan, leven in een achtergestelde, eenzame situatie. Zij hebben dus geen invloed op politieke besluiten die hen zouden kunnen helpen. Daar worden ze boos van en die boosheid gebruiken ze in boze muziek die ze misschien wel nog verder in de problemen brengt. Ze zijn dus inderdaad niet rationeel bezig door het gevoel dat ze op afstand staan van politieke besluiten 1
- Maar aan de andere kant kan je ook zeggen dat Schumpeters redenering juist niet klopt en dat hij oorzaak en gevolg door elkaar haalt. Als je burgers veel meer in hun rationele waarde laat en naar ze luistert, dan hebben ze minder afstand tot politieke besluiten en loont het ook als ze zich beter in politiek verdiepen. Je kan zelfs boze rappers die zich enorm achtergesteld voelen, als rationele burgers benaderen door hun ongenoegen over hun maatschappelijke situatie serieus te nemen en hun invloed te accepteren 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Ella-Johns conclusie aansluit bij Sandels opvatting dat neutraliteit onwenselijk is: neutraliteit ondermijnt de bereidheid om je in te zetten voor de samenleving/solidariteit, en daarom moeten we blijven praten 1
- een uitleg dat Sandels opvatting over onwenselijkheid zich richt tegen het liberalisme: betekenisvol samenleven kan alleen door conflicten over het goede leven te bediscussiëren en deze opvattingen niet op te vatten als individuele keuzevrijheid 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Sandel is het belangrijk om in het publieke domein met elkaar te blijven praten over wat we belangrijk vinden, juist als we daar verschillende opvattingen over hebben. Achter verschillen kunnen we volgens hem namelijk mogelijk gedeelde waarden ontdekken. Je moet dus juist niet neutraal proberen te zijn, omdat dan die verschillen en mogelijke overeenkomsten onzichtbaar kunnen worden. Ella-Johns conclusie om met elkaar te blijven praten sluit hierbij aan, omdat dan de redenen waarom drillrappers zijn zoals ze zijn en doen wat ze doen, tot wederzijds respect en begrip kunnen leiden 1
- Volgens Sandel hebben mensen elkaar nodig om tot een betekenisvol leven te komen. Als je uitgaat van neutraliteit in het publieke domein, ga je niet het conflict met elkaar aan over verschillende opvattingen over het goede leven. Dat vindt Sandel onwenselijk. Dan wordt de bereidheid om je in te zetten voor de samenleving ondermijnd. Opvattingen over het goede leven worden dan een kwestie van individuele keuzevrijheid, zoals in het liberalisme 1